

Recensie

Toneel om van te houden: rij één verlaat de zaal met bloedspetters

THEATER

****

MACBETH

Macbeth, Van Shakespeare door Toneelgroep Amsterdam, regie Johan Simons.

Holland Festival: Stadsschouwburg, Amsterdam, 10 juni. Daar t/m 16 juni en 15 t/m 18 augustus: www.tga.nl

Dit is een fel uitgelicht bloedbad, en het erge is: mensen als Macbeth bestaan.

Macbeth is een patiënt. In zijn interpretatie van Shakespeares bloederigste laat regisseur Johan Simons doorschemeren dat de hele tragedie zich afspeelt in het zieke hoofd van de koning van de Schotland zelf. Hij laat de acteurs van Toneelgroep Amsterdam flink door het stof en toneelbloed kruipen om alle waanbeelden van psychoot Macbeth uit te beelden.

Toneelgroep Amsterdam haalde Simons eenmalig terug uit Duitsland, waar hij al enkele jaren de Münchner Kammerspiele bestiert, om de jaarlijkse Holland Festivalvoorstelling te regisseren. Zondagmiddag was de première, die helaas te kampen had met de nodige technische mankementen. Niet zo gek, gezien de extreme condities waaronder gewerkt moet worden.

Deze *Macbeth* is een buitensporig fysieke exercitie, met Fedja van Huêt als de beestachtige Macbeth en Chris Nietvelt als zijn oorworm van een vrouw. Potgrond, speeksel, zakken vol bloed en een klein bos aan coniferen vliegen over het toneel. Er is geen ontkomen aan de gorigheid van koning Macbeths gedachten. De eerste rij verliet de zaal met bloedspetters.

Toneel om van te houden dus. Maar zo luidruchtig en intentioneel lelijk als de voorstelling soms is, zo bijzonder is Van Huêt's heftige performance. Daarnaast vervullen Hans Kesting, Roeland Fernhout en Fred Goessens meerdere prima dubbelrollen. Onder andere de drie heksen, of in dit geval: stemmen in het hoofd van Macbeth. Deze voorspellen dat hij koning van Schotland zal worden en ook dat het nageslacht van zijn vriend Banquo ooit de kroon zal dragen. Macbeth laat zich door zijn vrouw overhalen om een en ander te

bespoedigen. Samen ruimen ze gestaag alle obstakels uit de weg.

Shakespeare laat Banquo doden door een huurling. Simons laat Van Huêt ook die huurling spelen. Als die geïnstrueerd wordt, ziet het er dus uit alsof Macbeth een gesprek voert met zichzelf. Dit versterkt het beeld van een mentaal instabiele persoonlijkheid. Evenals de vele herhalingen die de tekstbewerking van Koen Tachelet telt en die een spiraal van negatieve gedachten suggereren.

Van Huêt gaat ongekend tekeer in zijn vertolking van een man die al zijn menselijkheid is verloor. Hij stamp, trekt groteske bekken en fluistergromt zijn tekst, totdat er bijna niets meer van zijn stem over is en de soundtrack met dierengeluiden hoorbaar wordt. Vanaf dat moment zijn Macbeths acties geweld om het geweld.

Als hij een automatisch pistool opakt en in het wilde weg schoten lost, doet hij opeens denken aan Tony Montana uit *Scarface*. Qua redeloosheid zijn de twee aan elkaar gewaagd. Een motivatie voor zijn bloeddorst kent ook Macbeth niet.

In de royale verbeelding van al het fysieke geweld is deze *Macbeth* ook verwant aan het werk van Sarah Kane (dat Simons eerder dit seizoen regisseerde in München). Ook hier verwijst het slagveld naar een verwoest innerlijk landschap, naar een lichaam dat een strijd op leven en dood met zichzelf uitvecht. Niet voor niets laat Simons Lady Macbeth een zelfmoordmonoloog uitspreken uit Kanes *4.48 Psychose*.

Die scène is een effectief beklemmend moment in een voorstelling waarin het volume iets te vaak voluit staat. Oorverdovend is het geschreeuw, de hysterie van Nietvelts Lady Macbeth, nog maar eens een zak bloed die ontploft, het geruis. Maar wie kan Simons temmen?

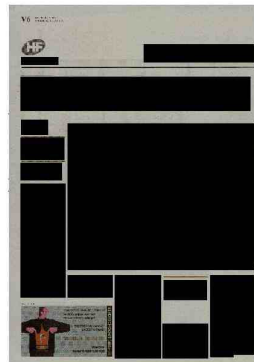
Een jaar geleden maakte de eveneens in Duitsland werkzame regisseur Luk Perceval ook een *Macbeth*. Het was een duistere bespiegeling over angst, waaraan geen druppel bloed te pas kwam.

Simons maakt nu de perfecte tegenstelling: een fel uitgelicht bloedbad, met in het midden een raaskallend en van al zijn beschaving ontdaan mens. Bijna ondoenlijk. Maar het erge is: ze bestaan.

Vincent Kouters

Het lijkt of Macbeth een gesprek met zichzelf

voert, wat het beeld versterkt van een mentaal instabiele persoonlijkheid

'Opeens doet Macbeth denken aan Tony Montana uit Scarface. Qua redeloosheid zijn de twee aan elkaar gewaagd'

Van Huêt gaat ongekend tekeer in zijn vertolking van een man die al zijn menselijkheid is verloren.

Foto Jan Verweysveld